

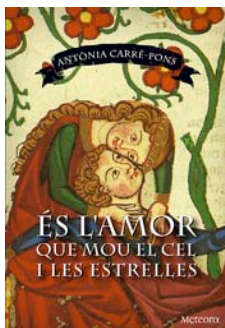

Antònia Carré-Pons

No hi ha res nou: antic és tot

Deugué ser fascinant, sense dubte, passejar per aquella València de la segona meitat del segle XV, la nostra centúria daurada. Aquella petita gran ciutat mediterrània on, a més d'una puixança política i comercial indubtable, s'havien aplegat tots els talents d'un grapat d'escriptors capaços de configurar un temps prodigiós. Al capdavall, en aquella urbs de mida humana es podia passar pel carrer de Cordellats (al costat de la Llotja), on vivia Jaume Roig i acompanyar aquest metge cruelment sarcàstic en direcció nord, cap a l'altre costat del riu. Allí l'esperava Isabel de Villena, l'abadessa del convent de la Trinitat (encara dempeus), on Roig ofería els seus serveis professionals. En aquest trajecte imaginari, el viant es podia acostar a la casa dels Berenguer Mercader, estiguera aquesta situada a l'actual carrer de Cavallers o al carrer d'Avellanés, llavors anomenat de Caplleuats. A cal Mercader hi havia una famosa tertúlia on no era estrany trobar Roís de Corella, clergue primmirat i poeta exquisit i complex, si és que aquest no passava les hores a la seu o a la capella del Sant Calze. No massa lluny, al carrer de la Mar, hi

És l'amor que mou el cel i les estrelles

ANTÒNIA CARRÉ-PONS

Editorial Meteora
Barcelona, 2015
215 pàgines

havia la residència (vora la casa natal de Sant Vicent Ferrer) de Joanot Martorell, un altre dels gegants de l'època, a pocs minuts a peu de l'edifici del carrer de Cabillers on el seu cunyat Ausiàs Marc visqué els seus últims anys de vida.

Aquella València populosa, multicultural, rica, esplendorosa i sensual era el cau d'una colla de genis de la ploma, que escrivien amb naturalitat proses i versos ignorants de l'especial pòdium que els depararia el futur. Ara Antònia Carré-Pons, filòloga i escriptora, ha volgut recrear aquell temps mític novel·lant amb eficàcia la peripècia imaginària d'una còpia del manuscrit únic de *L'Espill*, el sardònic relat en versos tetrasíl·labs de Jaume Roig.

L'aventura de Carré-Pons és ben lògica. Precisament en la seua faceta filològica aquesta autora ens ha proporcionat una edició modèlica de *L'Espill*. Seua és la intuïció esclaridora que "els exabruptes antifeministes" del metge de la Trinitat no tenien més propòsit que "fer riure".

Aquesta novel·la, de títol dantesc, és en part una recreació de la ciutat de Roig i companyia, amb el manuscrit citat com a reclam narratiu, però també una intensa història d'amor que es congria al Regne de València i després es trasllada als Països Italians. La primera part de l'obra es localitza a la ciutat del Túria el 1480, la segona a Nàpols el 1505 i la tercera a Roma el 1507.

Carré-Pons, destra en la lectura dels papers medievals, assaja ací el paper (més plaent?) de mestressa de les seues pròpies ficcions, traslladant-nos –com jo volia– a aquella població pletòrica de fa cinc-cents anys: "Al matí d'un dia feiner, els estrets carrers de València formen un conjunt bigarrat de sons, d'olors i de colors. L'aire translúcid i blau s'omple dels brams dels ases, del grinyol de les rodes dels carros, del cloqueig de les gallines, del gruny dels porcs o de l'esguèll dels conills, de la cridòria atordidora de disputes i baralles, de la música dels joglars que toquen la trompa o el llaut a la plaça del Mercat".

En aquest ambient, Jaume Roig, "un home ja gran, no gaire alt, amb un lleuger excés de pes" i "de veu fina", passeja la petita obra mestra que ha escrit, desconexor que tants anys després encara farà córrer rius de tinta, en aquest estrany nirvana de precaris consensos que anomenem posteritat.